

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Mr. drs. I.K. van Engelshoven, Minister

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Ir. E.D. Wiebes, Minister
M.C.G. Keijzer, Staatssecretaris

Laan van Nieuw Oost-Indië 300
2593 CE Den Haag
Postbus 93460
2509 AL Den Haag

Datum: 11 juni 2020
Dossiernummer: 01.20.200.00

Telefoon: (0)20-
E mail: (0)20- [nwo.nl](mailto:info@nwo.nl)

Betreft: Met Onderzoek en Innovatie bijdragen aan een intelligent herstelbeleid (voorstel Perspectiefpakket 2020-2021)

Excellenties,

Het coronavirus beheerst al maanden de Nederlandse samenleving. De gevolgen daarvan treffen ons allemaal. Onze gezondheid, de continuïteit van bedrijven en werkgelegenheid en de ontwikkeling van een geschikt vaccin staan bij de crisisaanpak vanzelfsprekend voorop.

Nu de 'intelligente lockdown' stapsgewijs weer wordt versoepeld, vraagt de Kenniscoalitie¹ uw aandacht voor het belang van onderzoek en innovatie om duurzame economische groei te genereren en de weerbaarheid en wendbaarheid van onze samenleving te vergroten. Nu de risico's op verlies van menselijk kapitaal heel reëel zijn, veel bedrijven in moeilijkheden zijn gekomen, de werkgelegenheid onder druk staat en een diepe economische recessie zich aandient, is het essentieel om te bouwen aan het herstelvermogen van Nederland.

Met de Sociaal-Economische Raad² is de Kenniscoalitie van mening dat onderzoek en innovatie aantoonbaar bijdragen aan het overleiden van belangrijke maatschappelijke verworvenheden zoals goed onderwijs en gezondheidszorg, bloeiende bedrijven met dito werkgelegenheid, en het stimuleren van welvaart en kansengelijkheid in brede zin. De Kenniscoalitie ziet onderzoek en innovatie over de gehele breedte van het spectrum bovendien als een belangrijk middel om maatschappelijke vraagstukken - zoals de weerbaarheid van onze samenleving en zorgsector tegen gezondheidsbedreigingen, en de digitale- en energietransitie - op te lossen en uit het economisch dal te groeien.

Maar dat gaat niet vanzelf. Wij pleiten er daarom voor dat Nederland de gelegenheid aangrijpt om onder andere via onderzoek en innovatie een transformatie- en vernieuwingspad in te slaan dat ons land op weg helpt naar een sociale, duurzame en financieel-economisch bestendige toekomst. Europa ontwikkelt plannen in deze richting, en Nederland doet er goed aan om hierbij aan te haken.

De Kenniscoalitie staat daarbij een evenwichtige aanpak voor, met ruimte voor ongebonden én thematisch/strategisch onderzoek. Bij ongebonden onderzoek ligt het initiatief bij de onderzoeker, die veel vrijheid heeft en ruimte voor nieuwe, innovatieve ideeën. Bij thematisch/strategisch onderzoek worden het thema en/of de randvoorwaarden gedefinieerd

¹ De Kenniscoalitie vertegenwoordigt het bedrijfsleven en de kennisinstellingen van Nederland. Aangesloten zijn: VNO-NCW, MKB Nederland, de universiteiten (VSNU), hogescholen (VH), universitair medische centra (NFU), KNAW, NWO, en de instituten voor toegepast onderzoek (TOZ).

² SER-advies: *De contouren van een intelligent herstelbeleid*, 22 mei 2020

door de samenleving (denk aan overheid en bedrijfsleven), zodat het onderzoek in hoge mate tegemoet komt aan actuele vragen in de maatschappij. Ook de toepassing van deze kennis en innovaties in het MKB is van groot belang.

De Kenniscoalitie roept het kabinet op om op korte termijn een *Perspectiefpakket voor Onderzoek en Innovatie* te creëren, met het oog op herstel uit de crisis. Dit pakket bestaat uit twee lijnen:

- Continuïteit van kennis en innovatie: voorkomen van schade aan de kennisinfrastructuur en innovatie-ecosystemen op korte termijn (2020-2021);
- Eerste impulsen voor broodnodige duurzame economische groei.

Om deze maatregelen te realiseren, adviseert de Kenniscoalitie het kabinet om verdeeld over 2020 en 2021 350 miljoen euro vrij te maken voor het borgen van de continuïteit van de kennisinfrastructuur. Daarnaast is meerjarig 600 miljoen euro benodigd voor een kennis- en innovatiepakket ten bate van nieuwe duurzame economische groei. De details van deze voorstellen treft u aan in de bijlage. Met dit Perspectiefpakket kan de crisis door kennisontwikkeling en -toepassing worden bestreden en kan Nederland (sterker) uit de crisis komen³.

Tot slot: Kenniscoalitie komt met langetermijn-voorstel na de zomer

Om ook op langere termijn te kunnen bouwen aan een wendbare en weerbare kennissamenleving is naast de voorgestelde (vooral thematische) impuls ook een breder pakket nodig om de basis van onderzoek en innovatie te versterken. Vanuit zo'n sterke basis kunnen we immers samen zowel voor de maatschappij, de overheid en het bedrijfsleven kennis, inzichten en oplossingen ontwikkelen om ook op lange termijn beter uit de crisis te komen. Bovendien verlichten we door het versterken van de basis de druk op het onderzoekssysteem, waardoor we onderlinge samenwerking bevorderen en ongezonde competitie tegengaan.

De Kenniscoalitie zal daarom dit najaar met een langetermijn-ambitie en een uitgebreider voorstel voor het volgende kabinet komen. Daarin onderbouwen we ons pleidooi voor een evenwichtige (50/50) versterking van zowel het thematisch/strategisch onderzoek als de noodzakelijke brede basis, inclusief ongebonden onderzoek. Voor de Kenniscoalitie zou de leidraad voor de nationale ontwikkeling van de uitgaven aan onderzoek en innovatie moeten zijn om *on par* te komen met onze belangrijkste peers, in het bijzonder Duitsland⁴. Daarbij is ons uitgangspunt een stabiele groei van de investeringen⁵ om de continuïteit van de kennisontwikkeling en -toepassing te verzekeren – bijvoorbeeld, naar Duits model, een jaarlijkse groei van de investeringen van 3 tot 5% gedurende een periode van tien jaar.

Met vriendelijke groet,
mede namens de Kenniscoalitie-partners KNAW, VSNU, NWO, NFU, Vereniging Hogescholen, TNO,
VNO-NCW en MKB Nederland,

Prof. dr. C.C.A.M. Gielen

³ De Kenniscoalitie ziet ook het belang van tijdelijke verhoging van fiscale maatregelen om te voorkomen dat de investeringen van bedrijven in R&D ver teruglopen. Dergelijke maatregelen betreffen de inkomstenkant van de Rijksbegroting en vormen geen onderdeel van dit pakket.

⁴ Onze oosterburen verhoogden tijdens de bankencrisis in 2008 de investeringen in onderzoek en innovatie en kwamen mede daardoor beter uit de crisis dan vele andere Europese landen. In 2019 heeft Duitsland besloten om een trendmatig groeipad van R&D-uitgaven in te zetten tot 2030. Bovendien lijkt Duitsland in het kader van de crisis nog een forse extra stap bij te zetten. (<http://innovatie.de/bmbf-met-20-miliard-legen-de-corona-crisis/> en <https://duitslandinstuut.nl/artikel/38141/130-miliard-om-de-duitse-economie-te-redden>)

⁵ Wij bevelen een trendmatige groei aan, in plaats van een schoksgewijze. Stabiliteit en voorspelbaarheid zijn noodzakelijk voor een effectief en efficiënt kennis- en innovatieklimaat. In het Duitse *Pakt für Forschung und Innovation* is afgesproken om tot 2030 de uitgaven aan onderzoek en innovatie jaarlijks met 3% te laten groeien.

Bijlage: Voorstel voor een Perspectiefpakket voor Onderzoek en Innovatie

Kennis voor een wendbare en weerbare samenleving op de lange termijn Om ook op langere termijn te kunnen bouwen aan een wendbare en weerbare kennissamenleving is naast onderstaande (vooral thematische) impuls ook een breder pakket nodig om de basis van onderzoek en innovatie te versterken. Vanuit zo'n sterke basis kunnen we immers samen zowel voor de maatschappij, de overheid en het bedrijfsleven kennis, inzichten en oplossingen ontwikkelen om ook op lange termijn beter uit de crisis te komen. Bovendien verlichten we door het versterken van de basis de druk op het onderzoekssysteem, waardoor we onderlinge samenwerking bevorderen en ongezonde competitie tegengaan. De Kenniscoalitie zal daarom dit najaar met een langetermijn-ambitie en een uitgebreider voorstel voor het volgende kabinet komen. Daarin onderbouwen we ons pleidooi voor een evenwichtige (50/50) versterking van zowel het thematisch/strategisch onderzoek als de noodzakelijke brede basis, inclusief ongebonden onderzoek. Voor de Kenniscoalitie zou de leidraad voor de nationale ontwikkeling van de uitgaven aan onderzoek en innovatie moeten zijn om <i>on par</i> te komen met onze belangrijkste peers, in het bijzonder Duitsland. Daarbij is ons uitgangspunt een stabiele groei van de investeringen om de continuïteit van de kennisontwikkeling en -toepassing te verzekeren – bijvoorbeeld, naar Duits model, een jaarlijkse groei van de investeringen van 3 tot 5% gedurende een periode van tien jaar.				
Lijn 1. Continuïteit van kennis en innovatie				
<i>Voorstel</i>	<i>Knelpunt</i>	<i>Oplossing</i>	<i>Investerings-impuls (M€)</i>	<i>Onderbouwing / Deze maatregel in perspectief</i>
Waarborg kennis en talent: Zorg dat de pijplijn en basis van onderzoek op niveau blijft	Veel onderzoek is vertraagd, de schade daarvan komt te liggen bij onderzoek en/of talent. Binnen de huidige budgetten zijn er onvoldoende mogelijkheden om dit op te lossen. Ook de EU verstrekt geen middelen hiervoor.	Continuïteitsbijdrage voor de uitloop van onderzoek om schade en kapitaal vernietiging te voorkomen omdat onderzoek voortijdig moest worden afgebroken.	300	Eén maand vertraging kost gemiddeld 10.000 euro per onderzoeker. Er is sprake van gemiddeld drie maanden vertraging bij meer dan twintigduizend onderzoekers. Voor een flink deel daarvan kunnen de kennisinstellingen slimme oplossingen bieden, maar ook daar zijn grenzen aan. Daarnaast is er forse schade bij onderzoeksinstituten, onderzoeksfaciliteiten vallen soms stil, en ecosystemen lopen schade op.
Ondersteun doorgang publiek-private samenwerking	Wegvallen private deel in PPS-programma's R&D (3e geldstroom) van bedrijven en collectebusfondsen	Gerichte publieke intensivering in pps-en door verhoging budget PPS toeslag (EZK)	50	Wegvallen van deel van de 2 miljard private cofinanciering uit het KIC wordt hiermee opgevangen. Het PPS-toeslag budget van M€ 170 wordt daartoe met ongeveer een derde (M€ 50) verhoogd.
Totaal			350	

Lijn 2. Eerste impulsen voor nieuwe duurzame economische groei				
<i>Voorstel</i>	<i>Knelpunt</i>	<i>Oplossing</i>	<i>Investerings-impuls (M€)</i>	<i>Onderbouwing / Deze maatregel in perspectief</i>
Kansen benutten voor Europese programma's en aansluiting met Europese Frontrunners	Om goed in te kunnen spelen op het brede nieuwe Europese onderzoeksprogramma Horizon Europe én de inzet van het extra Europese steunpakket is extra matching en cofinanciering van belang. Ook is aansluiting met andere Europese frontrunners nodig.	Vergroten van matchingsmogelijkheden van kennisinstellingen en budget voor Europese partnerschappen	150	Nederland is zeer succesvol in het Europese Kaderprogramma (Horizon 2020, vanaf 2021 opgevolgd door Horizon Europe). De Europese budgetten worden in het kader van de crisis bestrijding verhoogd. Om deze extra Europese financiering te verkrijgen, is ook een verhoging van de budgetten voor eigen bijdrage bij kennisinstellingen en de overheid nodig, ook om in te spelen op deelname door Nederland aan relevante Europese partnerschappen (in Horizon Europe). Bovendien moeten we aansluiten bij andere Europese frontrunners, zoals Duitsland, om met bilaterale afspraken leidende posities in Europa te vestigen.
Honoreer Groeifonds-voorstellen voor kennis en innovatie	Duurzaam verdienvermogen is nodig om Nederland uit de crisis te innoveren.	Investeer in de voorstellen voor AI, Quantum/Nano, LSH, Data delen, Foodswitch en H2 (Groenvermogen).	400	Honoreer Groeifonds-voorstellen voor onderzoek en innovatie om een transformatie van de economie te realiseren. 1. Daarmee voegen we extra middelen toe voor een goede combinatie van onderzoek langs de hele kennisketen, met duidelijke meerwaarde voor het groeivermogen van Nederland. 2. Er liggen een aantal uitstekende voorstellen voor het Groeifonds, die in belangrijke mate bijdragen aan de Nederlandse samenleving.
Versnel de overdracht van kennis en innovatie	Nederland heeft een kennisbasis van wereldklasse. Deze kennis versneld overdragen aan (MKB) bedrijven en maatschappelijke organisaties draagt bij aan economische groei en het oplossen van maatschappelijke uitdagingen.	Versterking tech transfer (TTT-regeling en KTO's), extra MIT vouchers voor samenwerking van MKB met kennisinstellingen, inclusief Centers of Expertise en fieldlabs.	50	Het instrumentarium voor het genereren van economische en maatschappelijke impact uit kennis en innovatie schiet tekort (zie o.a. rapport BMH werkgroep 9). Ook kan samenwerking tussen MKB en kennisinstellingen worden versterkt, door gerichte versterking tech transfer en het faciliteren van samenwerking via extra grote MIT vouchers die gebruikt kunnen worden voor PPS met kennisinstellingen.
Totaal			600	